

حکمرانی خوب قدرت سیاسی فلسفه اداری

مهدی عباسی

عضو هیات علمی دانشگاه پیام نو

فرهاد جلیل وند

کارشناس ارشد روابط بین الملل

سر شناسه	عباسی، مهدی، ۱۳۵۷ فروردین -
عنوان و نام پدیدآور	حکمرانی خوب، قدرت سیاسی، فساد اداری / مهدی عباسی، فرهاد جلیل وند.
مشخصات نشر	تبریز: اختر، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۲۲۶ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۸۶-۱۴۳-۴
وضعیت فهرست نویسی	فیفا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۲۲۷-۲۱۷.
موضوع	تخلقات اداری — ایران — پیشگیری
موضوع	Misconduct in office -- Iran -- Prevention
موضوع	فساد سیاسی — ایران
موضوع	Political corruption -- Iran
موضوع	قدرت (علوم اجتماعی) — ایران — تاریخ — قرن ۱۴
موضوع	Power (Social sciences) -- Iran -- History -- ۲۰th century
موضوع	مسئولیت دولت — ایران
موضوع	Government liability -- Iran
موضوع	اسلام و دولت
موضوع	Islam and state
شناسه افزوده	مجله آریوندر کارستان، فرهاد، ۱۳۴۹ -
رده بندی کنگره	۸۱۰/۹۷: ۱۴/ع KMH
رده بندی دیویی	۳۲۱/۵۵۰.۲۳۲
شماره کتابشناسی ملی	۵۲۶۲۴۵۹

نشر اختر

حکمرانی خوب، قدرت سیاسی، فساد اداری مهدی عباسی، فرهاد جلیل وند

ناشر: نشر اختر

چاپ اول ۱۳۹۷ • ۲۲۶ صفحه • قطع وزیری • ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۸۶-۱۴۳-۴

تبریز- اول خیابان طالقانی، روبروی مصلی، نشر اختر

تلفن: ۰۹۱۴۱۱۶۶۸۹۷ و ۰۴۱-۳۵۵۵۵۳۹۳

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

فهرست

۷	پیشگفتار
۱۱	مقدمه

فصل اول: قدرت سیاسی

۱۵	۱. مفهوم قدرت
۱۵	۲. تعریف قدرت
۱۶	۱ - ۲ قدرت به مثابه زور و توانایی عمل بر دیگران
۱۷	۲ - ۲ قدرت به مثابه «رابطه، کناکش و استراتژی»
۲۰	۳. سیر تاریخی تحول مفهوم قدرت
۱۸	۱ - ۳ قدرت در اندیشه کلاسیک
۲۱	۲ - ۳ قدرت در قرون میانه
۲۳	۳ - ۳ قدرت در دوران مدرن
۲۷	۴ - ۳ قدرت در اندیشه پسامدرن
۳۲	۴. اشکال قدرت سیاسی
۴۸	۵. سطوح قدرت
۴۹	۱ - ۵ چهره نخست
۵۰	۲ - ۵ چهره دوم
۵۰	۳ - ۵ چهره سوم
۵۱	۴ - ۵ چهره چهارم
۵۴	۶. انواع قدرت ملی
۵۴	۱ - ۶ قدرت سخت
۵۵	۲ - ۶ قدرت نرم
۵۷	۷. قدرت سیاسی از دیدگاه اندیشمندان سیاسی غرب
۶۲	۸. قدرت سیاسی از دیدگاه قرآن کریم
۶۹	۹. قدرت سیاسی از دیدگاه امام علی
۷۰	۱۰. قدرت سیاسی از دیدگاه امام خمینی (ره)

فصل دوم: فساد اداری

۱. تعریف فساد ۷۴
۲. طبقه‌بندی فساد ۷۶
۳. تعریف فساد اداری ۷۸
۴. انواع فساد اداری ۷۸
 - ۱ - ۴ فساد اداری سیاه ۷۹
 - ۲ - ۴ فساد اداری خاکستری ۷۹
 - ۳ - ۴ فساد اداری سفید ۸۰
۵. سطوح فساد اداری ۸۲
 - ۱ - ۵ فساد تصادفی (راسته‌تیمی) و فساد نظام‌مند (حادث) ۸۲
 - ۲ - ۵ فساد سازمان‌یافته ۸۳
۶. علل بروز فساد اداری ۸۶
 - ۱ - ۶ عوامل فرهنگی و محیطی ۸۷
 - ۲ - ۶ عوامل شخصیتی و اقتصادی ۸۹
 - ۳ - ۶ عوامل اداری و ساختاری ۹۰
۷. پیامدهای فساد اداری ۹۴
 - ۱ - ۷ مکتب کارآمدی ۹۴
 - ۲ - ۷ مکتب ناکارآمدی ۹۶
۸. مفهوم فساد در اسناد بین‌المللی ۹۸
 - ۱ - ۸ کنوانسیون آمریکایی مقابله با فساد ۹۸
 - ۲ - ۸ کنوانسیون مبارزه با فساد مقامات جوامع اروپایی یا مقامات دولت‌ها و عضو اتحادیه اروپا (۱۹۹۷) ۹۹
 - ۳ - ۸ کنوانسیون مقابله با رشوه‌دهی به مقامات عمومی خارجی در معاملات تجاری بین‌المللی ۱۰۰
 - ۴ - ۸ کنوانسیون حقوق مدنی در خصوص فساد ۱۰۱
 - ۵ - ۸ کنوانسیون حقوق جزایی در خصوص فساد (شورای اروپا ۱۹۹۹) ۱۰۱
 - ۶ - ۸ کنوانسیون بین‌المللی مقابله با جرایم سازمان‌یافته فراملی (پالرمو، ۲۰۰۰) ۱۰۲
 - ۷ - ۸ کنوانسیون سازمان ملل برای مبارزه با فساد ۱۰۲
۹. علل بروز فساد از دیدگاه نهج البلاغه ۱۰۳

فصل سوم: حکمرانی خوب

۱. نقش جامعه در حکمرانی ۱۰۵

۱۰۶	۲. رابطه دولت و جامعه در الگوهای مختلف
۱۰۹	۳. مناسبات دولت و جامعه
۱۱۰	۱ - ۳ جامعه فعال - دولت محدود
۱۱۰	۲ - ۳ جامعه فعال - دولت فعال
۱۱۱	۳ - ۳ زوال انسان کارگزار و فعال
۱۱۱	۴ - ۳ جامعه فعال - دولت محدود
۱۱۲	۴. تعامل محیطی در فرآیند سیاستگذاری عمومی در حکمرانی خوب
۱۱۵	۵. جایگاه دولت در الگوی حکمرانی خوب
۱۲۳	۶. اهمیت حکمرانی
۱۲۴	۷. اهداف حکمرانی خوب
۱۲۵	۱ - ۷ حق اظهار نظر و پاسخگویی
۱۲۵	۲ - ۷ ثبات سیاسی و عدم خشونت
۱۲۵	۳ - ۷ اثربخشی در
۱۲۶	۴ - ۷ حاکمیت قانون
۱۲۶	۵ - ۷ کنترل فساد و کاهش آن
۱۲۶	۶ - ۷ مشارکت
۱۳۰	۸. حکمرانی خوب در اندیشه‌های سیاسی غرب
۱۳۵	۹. حکمرانی خوب از دیدگاه نهج‌البلاغه
۱۴۰	۱۰. شاخص‌های حکمرانی خوب و مطابقت آنها با دیدگاه امام (ع) و نهج‌البلاغه
۱۴۰	۱ - ۱۰ پاسخگویی و حق اظهار نظر
۱۴۲	۲ - ۱۰ ثبات سیاسی و عدم خشونت
۱۴۳	۳ - ۱۰ اثربخشی و کارآمدی
۱۴۵	۴ - ۱۰ حاکمیت قانون
۱۴۹	۵ - ۱۰ شفافیت
۱۵۰	۶ - ۱۰ کیفیت قوانین
۱۵۱	۷ - ۱۰ عدالت محوری
۱۵۲	۸ - ۱۰ فسادستیزی

فصل چهارم: خوب‌ترین روش اعمال قدرت سیاسی و به تبع آن، کنترل فساد اداری

۱۶۵	۱. الگوی حکمرانی خوب و نقش آن در کاهش فساد
-----	--

۲. حکمرانی خدامحور (رویکرد اسلامی) ۱۷۶
۳. ابعاد حکمرانی خدامدار ۱۷۸
۴. راهکارهای مربوط به صاحبان قدرت (با رویکرد اسلامی) ۲۰۰
۵. شیوه‌های جلوگیری از فساد اداری ناشی از قدرت سیاسی (رویکرد اسلامی) ۲۰۷
- منابع ۲۱۶

پیشگفتار

تجربه‌های بدست آمده از کشورهای مختلف نشانگر آن است که فساد، امری پیچیده، پنهان و متنوع است و از این رو مبارزه با آن، نیز باید متمم، طولانی، منسجم و با برنامه‌ریزی دقیق و همه‌جانبه همراه باشد. در حقیقت فساد در سطوح اداری و سایر بخش‌های جامعه مانند عفونت است که اگر به اندام و ساختار جامعه سرایت کند، اعضای آن را یک به یک فاسد کرده و از کار می‌اندازد و به‌تدریج با گسترش این عفونت، کل پیکره جامعه را از بین ببرد. امروزه فساد اداری به یک معضل جهانی تبدیل شده و دولت‌ها آگاهند که فساد باعث آسیب‌های بسیاری می‌شود و هیچ حد و مرزی نمی‌شناسد. همانطور که نتایج و پیامدهای آن نیز بر نوع سازمان سیاسی و اقتصادی و سطح توسعه‌یافتگی، گوناگون است، به هر صورت موجب انحطاط است و سیاست‌های دولت را در تضاد با منافع اکثریت قرار می‌دهد و باعث هدر منابع ملی می‌شود و همچنین به کاهش اثربخشی دولت‌ها و در هدایت امور می‌انجامد و از این طریق، اعتماد مردم را نسبت به دستگاه‌های دولتی و غیردولتی کاهش و بی‌تفاوتی و تنبلی را افزایش می‌دهد. در انتقاد و ارزش‌های اخلاق را متزلزل می‌کند و موجب جرم‌زدایی در سطح جامعه می‌شود و نیز سرمایه اجتماعی و تضعیف روحیه افراد درستکار را به وجود می‌آورد.

در این رابطه مدیریت غیرمؤثر، فقدان نظام شایسته‌سالاری و عدم وجود رابطه بین عملکرد و بهره‌مندی از نظام مؤثر است چرا که مقابله با فساد و بهبود سلامت اداری از طریق بازنگری و اصلاح رابطه دولت با سایر بخش‌ها و تبیین نقش جدید دولت در جامعه است. رابطه‌ای که در الگوی حکمرانی

خوب تدوین شده و در آن بر تعامل و ارتباط دو سویه دولت با بخش دیگر (خصوصی و مدنی) تأکید می‌شود. هر میزان شاخص‌های حکمرانی خوب در جامعه بهبود یابد، فساد نیز کاهش یافته و شاخص‌های سلامت اداری برجسته می‌شود و عوامل فسادزا نیز کنترل می‌شود.

با توجه با این موارد مهم و ضرورت تعریف و شناخت اهمیت قدرت سیاسی و فساد اداری در معنای عام و خاص و فساد در معنای خاص آن، در پژوهش حاضر، ابتدا به تعریف از قدرت سیاسی و ویژگی‌های آن پرداخته شده، سپس علل و پیامدهای فساد اداری در سطح جامعه مورد بررسی قرار گرفته است. و در فصل آخر نیز الگوی حکمرانی خوب در کاهش فساد اداری برای رسیدن به توسعه پایدار سلامت اداری به بحث گذاشته شده است.